

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

Матеріали
VI міжнародної науково-практичної конференції
«Соціалізація особистості
у сучасних соціокультурних контекстах»

Затверджено
редакційно-видавничою радою
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С.Сковороди
Протокол № 2 від 02.04.2015 р.

Харків 2015

Редакційна колегія:

Денисенко І.Д. – доктор філософських наук, професор

Куц Г.М. – доктор, політичних наук, професор

Півнева Л.М. – доктор політичних наук, професор

Радіонова І.О. – доктор філософських наук, професор

Роговський О.М. – доктор філософських наук, професор

Затверджено редакційно-видавничою радою

Харківського національного педагогічного

університету імені Г.С.Сковороди

Протокол № 2 від 02.04.2015 р.

Збірник складено за матеріалами VI міжнародної науково-практичної конференції: «Соціалізація особистості у сучасних соціокультурних контекстах», що проходила 15 травня 2015 року у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С.Сковороди.

Видано за рахунок укладачів

Матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції «Соціалізація особистості у сучасних соціокультурних контекстах». Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди. – Харків: ХНПУ, 2015. – 136 с.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С.Сковороди, 2015

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. «СОЦІАЛІЗАЦІЯ ЗА УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

Денисенко И.Д., Коровко О.В. Мобильность как основная характеристика личности в современных социокультурных контекстах.....	6
Кузь О.М. Подорож ідентичності до постмодерну.....	9
Куц М.Ю. Розмаїття змістовних наповнень терміну «глобалізація»: соціологічний контекст.....	12
Лантух А.П., Меркулова Н.Ф. Необходимость новой социализации в постчеловеческой цивилизации.....	15
Пасісниченко В.Л., Пасісниченко І.М. Теорія культурної гегемонії: переосмислення творчого внеску А. Грамші	17
Петрушов В.М. Контекст соціалізації і філософська рефлексія ідентичності та її кризи	20
Радіонова І.О. Гіпермодерн: контури глобального суспільства ХХІ століття.....	25
Толстов І.В. «Макдональдизація» – тренд розвитку сучасного суспільства	28
Шаповал В.Н. Гендер и социализация	29
Шелковая Н.В. Соціалізація як варваризація.....	31

РОЗДІЛ II. «ПОЛІТИЧНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ»

Бурега В.В. Обеспечение социализации личности как прерогатива государства.....	34
Бабухіна С.А. Політичні партії та їх вплив на політичну соціалізацію у сучасних соціальних контекстах	37
Безрук О.О. Гендерний аспект соціалізації особистості в сучасному суспільстві.....	39
Власенко Т.Т. Соціалізація молоді у соціальних мережах у період інформаційної війни (український контекст).....	41
Данько Ю.А. «Нові медіа» у формуванні протестних рухів.....	43
Жужа Л.О. Модифікація функцій громадянського суспільства в Україні під впливом АТО	46
Завгородько Л.В. Антропологічна значущість геополітики.....	49
Здоровенко Л.В. Ексклюзивність реалізації політичної соціалізації особистості в сучасній Україні	51
Калагін Ю.А. Гендерний контекст патріотичних настроїв майбутніх офіцерів запасу	54
Кривошеїн В.В. Соціокритична маса як агент політичної соціалізації	55

Крюков А.И. Политическая социализация как фактор взаимодействия власти и личности	58
Куц Г.М. Сутність та основні характеристики політичного дискурсу	60
Малявин Е.В. Особенности трансформации и институционализации современных партий в Украине.....	63
Поліщук І.О. Політична культура епохи постмодерну	64
Прокопчук Ю.С. Ідеологічна соціалізація як стабілізуючий чинник суспільного розвитку	66
Ревенко Н.Г. Партийна та виборча системи в Україні: суспільні очікування та політичні реалії.....	69
Савельєва Т.П. Політична комунікація у мережевому суспільстві	72

РОЗДІЛ III. «ДЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ ТА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ У СУСПІЛЬСТВІ, ЩО ТРАНСФОРМУЄТЬСЯ»

Борисенко Н.О. Основні стратегії ресоціалізації неповнолітніх у вітчизняній психолого-педагогічній практиці	74
Карпєєва Л.Ф., Пелішенко І.І. Ювенальна злочинність: соціологічний вимір	77
Крутий О.М., Лопатченко І.М. Соціально-екологічна модель особистісної соціалізації дітей сиріт.....	80
Марченко И.И. Воздействие происходящих перемен на социализацию личности	82
Пелішенко В.О. Особистість злочинника: визначення, типи, умови формування	85
Стрельнікова О.О. Волонтерська діяльність у сучасному українському суспільстві.....	88
Турко І.І. Вплив зовнішніх чинників на підстави виникнення трудових правовідносин	90
Чернова Л.Є. Фактори адаптації першокурсників до навчання у ВНЗ за сучасних умов розвитку українського суспільства	92

РОЗДІЛ IV. «РЕЛІГІЯ І ДУХОВНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ»

Гужва О.П. Буття та життєтворчість у соціокультурному контексті.....	96
Здоровенко В.В. Досвід розбудови соціального організму як мистецького твору	99
Кузнецов О.І. Духовний інтелект у вимірі духовного потенціалу особистості.....	102

Лобанова Л.А. Социальная адаптация в контексте проблем свободы и справедливости.....	105
Носенко В.В. Социализация и проблема религиозной идентификации личности	108
Панасенко Г.С. Мова як чинник успішної соціалізації особистості.....	111
Панков Г.Д. Сакрализация как фактор конструирования религиозного социокультурного пространства.....	112
Роговский А.М. Парадоксальность и «негативная диалектика» этического	115
Северин Э.Н. Свобода совести как фактор национальной безопасности....	117
Скакун Е.В. Свободное время в контексте социализации студенческой молодежи.....	121
Скалацька О.В. Одяг у процесі соціалізації особистості.....	125
Чаплыгин А. К., Сук Е. Е. Диалоговое взаимодействие философии, религии и науки как предпосылка и основа духовной социализации личности.....	128

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

РОЗДІЛ IV. «РЕЛІГІЯ І ДУХОВНА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ»

О.П. Гужва

Український державний університет
залізничного транспорту

БУТТЯ ТА ЖИТТЄТВОРЧІСТЬ У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТІ

Невизначеність вимірів людського існування в сучасному історичному контексті породжує перед кожною людиною низку запитань, на які не можна знайти однозначної відповіді. Оскільки ці запитання торкаються всіх сторін буття, то виникає необхідність осмислення їх з якомога найширших позицій. Ця широчинь осмислення лягає й на свідомість окремої людини, з тією різницею, що не кожен здатен сприйняти та віднайти за множиною змін самих форм буття свою власну стратегію життєтворчості.

Отже власне на саму людину припадає тягар аналітичної роботи, попри залежність її від тих сегментів суспільства, які вона мала б репрезентувати: чи то службовець, чи науковець, лікар або робітник. Ситуація вибору життєвих стратегій є сьогодні актуальною і становить серцевину духовної діяльності, яка передбачає наявність в окремому індивіді спостерігача. Автопоезис – цей концепт, що набуває надзвичайної світоглядної сили саме у контексті соціальних зрушень, стає притаманним особистості, яка має на меті зняти усі негаразди у суспільстві і присвятити пошукам втраченої єдності у свитоспогляданні та світовідчутті між окремим «Я» та «Я» суспільства все своє життя. У контексті духовних шукань другої половини ХІХ століття до таких особистостей відносять Льва Толстого та Достоевського, Івана Франка та Миколу Лисенка.

Леся Українка також була саме такою особистістю. Вона невпинно шукає можливості розширення художнього горизонту, що поєднував би різні сфери буття: Всесвіт, боротьбу стихій, колізії духовного буття. Це – колізії життя та смерті, любові та страждань, історії народів та історії свого народу. Ці колізії розгортаються як велетенські містерії, духовні драми, де є рай і пекло, вічні

герої та легендарні образи, де врешті-решт язичництво ніяк не суперечить християнству, бо вказує на вічність протистоянь добра та зли, світла й пітьми, саму древність взаємин людини та природи, їх вічний діалог.

Поетеса залучається до процесу міфотворчості, що поєднує різні часові і дієві площини у єдине ціле, саме цим зумовлюється постійне оновлення лексики, жанрово-поетичних форм, тяжіння до алегорій, інколи сатири та гротеску. існування у певному історичному часі, постає як іпостась її власного духовного буття.

Міріам: Він їм простив. Він їм усім простив. // Вони те чули і на віки вічні // його слова потіхою їм будуть. // А тільки я не прощена зосталась, // бо я не можу їм простити за нього: // і ворогів, і друзів, і юрбу, // отой народ безглуздий, що кричав: // «Розпни його, розпни!» – і той закон // людський, що допустив невинно згинуть, // і той закон небесний, що за гріх // безумних покоління вимагає // страждання, крові і смерті соромної // того, хто всіх любив і всім прощав. // Умер він, зраджений землею й небом, як завжди самотній. А тепер // я тут сиджу, як завжди самотня... («Одержима», драматична поема).

Не дивно, що в одному з своїх досить знакових поетичних творів «Сні» Леся Українка створює дивовижну поетичну параболу:

Був сон мені колись: богиню // Фантазії вбачали мої очі,...

Вона іде! Непереможна сила // Мене примушує за нею простувати // По темних тісних хідниках. Вступила // Вона в якісь темні палати.

Чи то свята будова, чи темниця? // Високе і темне склепіння, // Одно віконце вузьке, мов стрільниця, – // Крізь нього сиплеться бліде проміння.

І падає на стіну; височенний // Орган стоїть там, наче скеля дика, // Де був прикований Титан страшний, // Що забажав освіти чоловіку.

Спинилася богиня і за руку // Взяла мене, і словом говорила: // «Вважай і пам'ятай мої слова й науку: // То світовий орган, і доля так судила,

Що тільки раз він має гук подати, // Страшний той гук, потужний і величний, // По всіх країнах має залунати // І перекинути світовий стрій одвічний.

Страшне повстане скрізь землі рушення. // І з громом упадуть міцні будови. // Великий буде жах, велике й визволення! // Тоді спадуть всесвітні окупи.

І правда лавром чоло уквітчає, // І згине зло, укриване віками. // В честь волі нової хвалу співець заграє // На вільних струнах вільними руками.

Тож слухай: ти орган порушить можеш // Не дужою, та смілою рукою, // Всесвітнє зло тим гуком переможеш, здобудеш для землі і щастя, і спокою.

Ти знай: твоє життя так миттю згасне, // Як блискавка, що перед громом свіне; // Не для тебе те світло правди ясне, // Що світ осяє, ні! Життя твоє загине!

І вільні струни славити не будуть // Ні твого ймення, ані твого діла, – Щасливії нещасною забудуть, // Не буде вкрита лаврами могила!»

Промовила і зникла. В самотині // Я застаюся розважати-гадати, // Як визволить той гук, що замкнений в скеліні, // Що має гучно в світі залунати?

І я стою, неначе скам'яніла. // Знебула думка вже не розважає... // Що се? Немовби пісня забриніла // Здалека, мовби цілий хор ридає...

Хай я загину, та хай сяє мило // Над людьми сонце правди і надія! // Зважливо простягаю руку, сміло – // І прокидаюсь... Так! То сон був... мрія!

Завжди Леся Українка говорить від імені певної особи, іноді – це вона сама, але найчастіше – людина, вихоплена з різних історичних часів, яка пізнає оточуючий її світ, а скоріше веде діалог із ним. Часто прихований діалогізм думки дає змогу не тільки подолати трагічний настрій, а й затвердити нове світосприйняття, де відбувається подолання трагізму. У цих випадках йдеться про розширення творчої свідомості, перехід від ліричної сповіді до широкої драматичної картини, від суб'єктивного світосприйняття до тенденцій об'єктивного, загальносуспільного світорозуміння. Категорії «Я» і світ, «Я» і народ, «Я» та інша особистість – це не просто дійові особи в її творах, а окремі призми світоспоглядання, нерідко присутні в межах одного твору.

Власне, поетеса відтворює свій космос духовності, що завдяки зверненню до найширших вимірів буття набуває значення всезагального. Творче «Я», що стоїть над епохою і охоплює все поле культури, безумовно, стає породженням доби модерну і живить сучасне поле культури.

«СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ У СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ
КОНТЕКСТАХ»

Матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції

Відповідальний за випуск: Денисенко І.Д.

Комп'ютерна верстка: Данько Ю.А.

Підписано до друку 28.04.2015 р.

Формат 60x84/16

Папір офсетний

Гарнітура Times New Roman

Друк цифровий

Ум. друк. арк. ____

Обл.-вид.арк. ____

Зам № 12104

Наклад 100 прим.

Ціна договірна

Харківський національний педагогічний

університет імені Г.С.Сковороди

Україна, 61002, м. Харків, вул. Артема, 29